

**הכנסת
הלשכה המשפטית**

ממלאת מקום היועץ המשפטי לכנסת

ג' בחשוון התשפ"א

21 באוקטובר 2020

לכבוד
חחי'כ יריב לוין
יושב ראש הכנסת

שלום רב,

**הנדון: הליך הצבעה על הצעה לסדר היום בנושא הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית לבחינת
פרשות הצלות וכלי השיט**

לאחר שוחחתי עם הנוגעים בדבר לאחר שצפיתי בסרטון הוידאו המלא מהמליה, להלן התיאירוסותי:

1. פרק רביעי לחלק ג' לתקנון הכנסת שכותרתו "הצבעות במליאת הכנסת" מתווה את הדרך להצבעות במליה: סדר הצבעה, אופן הצבעה וتوزאות הצבעה. להלן סקירה תמציתית של הסעיפים הקבועים בו.
2. סעיף 35(א) לתקנון הכנסת קובע שעם סיום הדיון במליאת הכנסת בנושא של סדר היום התקיימים הצבעה, סעיף קטן (ב) קובע שיושב ראש הישיבה יקבע את סדר הצבעה.
3. סעיף 36(א)(1) לתקנון קובע לחבר הכנסת יקבע באמצעות מערכת הצבעה האלקטרונית ממוקם מושבו הקבוע בלבד.
4. סעיף 37(א) לתקנון הכנסת שכותרתו "توزאות הצבעה" קובע כי בתום הצבעה יודיע יושב ראש הישיבה את תוצאותיה. סעיף קטן (ב) קובע חבר הכנסת שהשתתף בהצבעה אלקטטרונית וטען שהצבעתו לא נקלטה או שביקש לשנות את הצבעתו בשל טעות יודיע על כך מיד לאחר הצבעה; יושב ראש הישיבה ישקול את הבקשה והוא יודיע מיד על הבקשה ועל החלטתו אם לשנות את תוצאות הצבעה.
5. בכלל, מקום מושבם של חברי הכנסת הוא בעולם המליה בלבד. עם זאת, זמן קצר לאחר כינון הכנסת ה-23, ועל מנת לבצע התאמות שעומדות בהלימה עם הוראות משרד הבריאות לעניין ההתמודדות עם משבר הקורונה, מקום מושבם של חברי הכנסת ביום מתחיל בין העולם המליה, יציע העיתונאים וכייציע המזומנים, וזאת על מנת לשמור על מרחק סביר בין חבר הכנסת אחד למשנהו. בהתאם, בכל מושב של חבר הכנסת שמקום מושבו הוא כתם ביציע, הותקנה גם מערכת הצבעה אלקטטרונית.

6. בסתורון הווידאו עם סיום דבריו של השר המקשר בין הכנסת, חה"כ דודי אמסלם, בדקה 32: ציין סגן יושב ראש הכנסת, ח"כ מנסור עباس, שנייה את הדיוון במליאה: "מי שמעוניין להציג, אני להגיע למושב. לא, לא, אנחנו מציגים".
7. בדקה 44: ח"כ מיקי זוהר, ניגש לפודיות. במועד זה עדין לא התקיימה הצבעה. רואים שהוא משוחח עם סגן יושב הכנסת, ח"כ מנסור עباس, אך לא ניתן לשמעו מה אמר. ח"כ מיקי זוהר ציין בשיחתו איתתי כי הוא ניגש לפודיות וביקש "שמית" מח"כ מנסור עباس. עם זאת, היהת על פניו מסיפה, והוא ציין כי יתכן שהח"כ מנסור עباس לא שמע את הנאמר. ח"כ מנסור עباس אישר בפנוי את דברי ח"כ מיקי זוהר.
8. בדקה 06: אומר ח"כ מנסור עباس: "אוקיי חברים, אנחנו...". במקביל נשמעות קריאות שונות וחזרות באולם המליאה: "שמית", "דרשו שמית". ח"כ מיקי זוהר בשיחתו עמי ציין כי באותו רגעם, ובעוודו עומד סמוך לפודיות מול ח"כ מנסור עباس, הוא לא הבין שעומדת להתקאים הצבעה, וכי הוא סבר כי לאור בקשו וקריאות חברי הכנסת במליאה, התקאים הצבעה שמית.
9. בדקה 22: נשמעת קריאה במליאה מהיציע "נו אתה מהכח לקואליציה?" והח"כ מנסור עباس מшиб: "לא, אני מכח לتمرZNדברג", ומיד לאחר מכן בדקה 28:2 הוא שואל: "הגייה?". בשיחתו עמי ציין ח"כ מנסור עباس כי "ח"כ תמרZNדברג ביקש ממנו לעלות לקומה ה-2 (ליציע) והוא רצה לאפשר לה לעלות ורק לאחר שאלה אם עלתה הוא הפעיל את ההצבעה האלקטרונית". בדקה 30:2 ח"כ מיקי זוהר מתקדם שוב לכיוון הפודיות. ח"כ מיקי זוהר נשאר מול הפודיות מדקה זו ואילך. בשיחתו עמי ציין ח"כ מיקי זוהר כי במועד זה הוא אמר לח"כ מנסור עباس: "ביקשנו שמית, למה אתה לא עושה שמית?".
10. בדקה 32: ח"כ מנסור עباس אומר: "בבקשה אתם יכולים להציג?".
11. בדקה 35: ח"כ מנסור עباس שואל (כל הנראה את ח"כ מיקי זוהר) "אה, הצבעה שמית?". במקביל מופיע גם מסך הצבעה של 8 שנים. כיוון שימוש הזמן של הצבעה הוא 10 שנים, המשמעות היא שההצבעה התחלת בדקה 33:2. ח"כ מנסור עباس ציין בפנוי כי באותו שנות ח"כ מיקי זוהר עמד מולו על הפודיות ופנה אליו "למה אתה לא מצביע שמית? בישתי שמית" והוא השיב לו שכבר התחיל להציג. עם זאת, הוא ציין בפנוי כי באותו רגע הוא הבין שככל הנראה נפלה שגגה תחת ידו ולכן בתום ההחלטה הוא החליט שלא להכריז על תוצאותיה ואמר שצורך לבחון ולבזוק איך לנוהג.
12. בדקה 48: הופיעו תוצאות ההחלטה: בעד-25, נגד-23, נמנעים 0, נוכחים 0. נשמעות קריאות חברי הכנסת שונים, מהיאות כפיים, צעקות ועוד קריאות.
13. בדקה 56: ח"כ מנסור עباس אומר: "לא הודיעתם לי"; בדקה 02:3, בעוד ח"כ מיקי זוהר מול הפודיות, מצין ח"כ מנסור עباس: "ביקשת אחרי שהפעלתית את ההחלטה". הוא מצביע על מזכירות הכנסת, ואומר: "תבדקו את זה". ולאחר מכן אומר: "לא, לא, חברי הכנסת לא, אנחנו צריכים לבדוק, שנייה. חברי הכנסת, חברי הכנסת, היהת בקשה של ... אנחנו צריכים להתייעץ ולבזוק".
14. בדקה 3: יואר הכנסת, חה"כ יריב לוין, מצטרף לח"כ מיקי זוהר לפודיות ובמקביל נשמעת קריאה: "היוشب ראש לא הכרזות הצבעה, לא הצבעתי, היתי פה". בדקה 3:38 ח"כ מנסור עباس אומר: "חברי הכנסת, חברי הכנסת", וקריאה נוספת: "לא הכרזות הצבעה, אנחנו פה ולא הצבענו".

15. בדקה 42: ישן קריאות של חברי כניסה שונים : "לא הצבענו", וח"כ מנטור עבאס מшиб להם : "אוקי סליחה, סליחה, אנחנו עוברים ל.. חברי כניסה אנחנו עוברים...". ח"כ נסף מצין : "הוא לא אמר מצבעים" וח"כ מנטור עבאס מшиб לו : "از אני אמור לישוב ראש". בדקה 52: 3: יו"ר כניסה, ח"כ יריב לוין מחליף את ח"כ מנטור עבאס ומהל את הישיבה. בדקה 58: 3: רואים את ח"כ מיקי זוהר עם עוד חברי כניסה ליד הפודיות מטופחים ונשמעים כולוט של חברי כניסה : " אנחנו מבקשים להציביע". בדקה 06: 4: נשמעת קריאה של חבר כניסה "יש.. אדוני היושב ראש יש כללה שפה ולא הצלחו להציביע". ח"כ יריב לוין מתייחס לדבר וברקע שומעים חברי כניסה קוראים : " אנחנו כאן לא הצלחנו להציביע נא לצרף את השמות שלנו".
16. בדקה 22: 4: רואים בסרטון מספר חברי כניסה וביניהם ח"כ טסלר, ח"כ אבוטבול וח"כ בוסו אומרים : " אנחנו היינו פה ולא אמרו שיש הצבעה וח"כ אבוטבול קורא : "מבקשים לצרף את השמות שלנו" ואז ח"כ בוסו, אבוטבול וטסלר הרימו ידים, ח"כ בוסו נופף בידו לשיליה. בדקה 30: 4: קריאות "לשכת", בדקה 33: 4: חברי כניסה שעומדים ביציע ממשיכים לנופף ליו"ר הישיבה ובדקה 35: 4: נשמעות קריאות "לא היה מסך".
17. ח"כ אבוטבול שמקום מושבו ביציע, והיה מבין הח"כים שנצפים בסרטון כקובלים שלא הספיקו להציביע, ציין בפניי כי "היה לבול גדול מהתחלה, ביציע לא שמעו את היו"ר אומר שמתיקיota הצבעה". ח"כ בוסו ציין בפניי כי "בדרכ כל כשלא מספיקים להציביע מוסיפים את חבר כניסה אחר כך. לא הבנו אם יש שמיית או לא, היה לידי גם טסלר, וצעקתי ואמרתי- 'הייתי ולא הצבעת' ושאני מבקש שיצרפו את שמי להצבעה"".
18. לאור השתלשות האירועים האמורים, מצפיה בסרטון הודיעו עליה כי ח"כ מיקי זוהר הגיע לפודיות פעמיים. בפעם הראשונה בדקה לפני שהתקיימה הצבעה, ובפעם השנייה, כשהתיו שניות לאחר שהופעל מסך הצבעה. ח"כ מיקי זוהר ציין בשיחתו עמי כי כבר בפעם הראשונה כשניגש לח"כ מנטור עבאס הוא אמר לו : "שמית". עם זאת, הוא היה עם מסיכה על פניו וצין כי ייתכן ששח"כ עבאס לא שמע אותו.
19. ח"כ מנטור עבאס ככל הנראה לא שמע את הבקשתו, ובעוודו מפעיל את הצבעה האלקטרונית הוא מבין הן מקומות הח"כים מסביבו והן מח"כ מיקי זוהר שלו כי הוא התבקש לפני הצבעה לקיים הצבעה שמיית ולכן הוא אומר-سؤال : "אה, הצבעה שמיית?". ח"כ מנטור עבאס ציין כי הוא לא שמע את הבקשתה הראשונה להצבעה שמיית, אלא שמע רק את הבקשתה השנייה עם הפעלת הצבעה האלקטרונית על ידו. מכיוון שכז הוא החליט שלא להכריז על תוצאות רשמיota עד שיבירר את חוקיות הצבעה. עוד ציין כי לאחר שזכה בסרטון הודיעו ביחיד עם יו"ר הכניסה, הם הסכימו כי נכוון היה לבטל את תוצאות הצבעה ולערוך אותה מחדש.
20. בימים אלה, עם פרוץ משבר הקורונה, "הריצה" של חברי כניסה למושביהם נעשתה מסורבלת בעבר. כמו כן, הפניה ליו"ר הישיבה והדיבור עם מסיכה על הפנים מנסה אף היא בשמיות הנאמר. מהסרטון ניתן לראות כי שר במליאה ראש רשות המוללה, יו"ר הישיבה ח"כ מנטור עבאס לא הכריז על הנושא עליו מצבעים, והוא קריאות רבות לעברו ומסביבו.
21. משיחתו של ח"כ מנטור עבאס עמי ומהודעתו המשותפת עם יו"ר הכניסה לאחר הישיבה, ניתן להבין כי הוא בכוונה לא הכריז על תוצאות הצבעה כיונן שרצה לבדוק אותה ולבחוון האם נדרש להוציא שמות חברי כניסה שבקשו להוציאם. בשיחתו ATI ציין ח"כ מנטור עבאס

שכחש מע את חברי הכנסת שקוראים שלא הספיקו להגיע למושבם או לא הספיקו להצביע, הוא סבר שהיה עליו להוסיף להצבעה.

22. למעשה, בהתאם לסעיף 37(ב) לתקנון הכנסת, העובדה שלשלושה חברי הכנסת נצפים בבירור כשהם טוענים שהצבעתם לא נקלטה וMbpsים להוסיף אותם להצבעה, ולנוכח דבריו של ח"כ מנטור עבאס כי"ר הישיבה הוא יכול שיקול הדעת המוקנה לו כאמור בסעיף זה להודיע על שינויי תוכאות ההצבעה ולהוסיף והדבר היה הופך את תוכאות ההצבעה. דבר זה נעשה לא אחת בדיוני המלאיה, ובוודאי ביום אלה בהם מושבי הח"כ נמצאים גם ביציעים.

23. באותה עת החליפו ביניהם ח"כ מנטור עבאס וח"כ יריב לוין את מקום ישיבתם וי"ר הכנסת המשיך בניהול הישיבה. מכל מקום, בשלב זה ניתן היה לתקן את תוכאות ההצבעה ולהוסיף את חברי הכנסת שביקשו להוסיף את שם לתוכאות ההצבעה.

24. וי"ר הכנסת, ח"כ יריב לוין, שנקח באולם סבר שהדרך הנכונה היא להיעתר לבקשה המקורית של ח"כ מיקי זוהר, מרכז הקואליציה, ולקיים הצבעה שמיית בציגו: "חברות וחברי הכנסת נא לשבת, תראו מאחר שאני הייתי כאן באולם, אני לא צריך ללמוד מכלי שני על מה שקרה פה כי הייתיפה. הראייה שאפלו אני עצמי הגם שישבתי במקומי, לא הצבעתי. למה לא הצבעתי? בבקשתך רגע אחד. למה לא הצבעתי? לא הצבעתי משתפי סיבות: אחת, כי התבקשה הצבעה שמיית והשנייה, והשנייה, כי ההודעה שלוחצים ומצביעים לא נאמרה בכלל, או אולי נאמרה בקול ענות חלושה ולא בودאי, לא נשמעה. לפיכך, חברי הכנסת, אנחנו לא עוסקים פה במחטפים ולא בתרגילים ואני לאור הבקשה שהייתה כאן, והייתה ברורה ונשמעה מבעוד מועד, לקיים הצבעה שמיית כפי שביקש יושב ראש הקואליציה, אני מבטל את התוצאות שהיו ומכוון על הצבעה שמיית, מוכירת הכנסת בבקשתך".

25. מהסרתון עולה שח"כ מיקי זוהר אכן פנה בבקשת הצבעה שמיית לפני שח"כ מנטור עבאס החל את הצבעה האלקטרונית. סעיף 36 לתקנון הכנסת קובע כי לפי דרישת כתוב של עשרים חברי הכנסת לפחות או לפי דרישת הממשלה תיערך הצבעה שמיית. לפי הנוהג בכנסת מרכז הקואליציה מבקש לא אחת הצבעה שמיית בשם הממשלה וזאת כאשר ישנו במליאה שר המייצג את הממשלה. יש לכך דוגמאות לאורך מליאות הכנסת השונות. במקרה דנן נכח שר המקשר דודי אמסלם במליאת הכנסת ולכן ח"כ מיקי זוהר יוכל בבקש הצבעה שמיית.

26. כיוון שלדעתי ניתן היה מילא להוסיף את שם חברי הכנסת שביקשו להוסיף את שם ל拄ה ומדובר מוביל לאותה תוכאה מבחינה מהותית, הרי שהדרך הפרוצדורלית בה בחר וי"ר הכנסת להלך בה, לא ניתנת למעשה את התוצאה של הצבעה ובזה רוב של חברי הכנסת במליאה שביקשו להצביע להסיר את ההצעה לסדר. מדובר של וי"ר הכנסת במליאה הוא בחר בדרך זו מכיוון שאף הוא עצמו סבר בעת הצבעה כי עומדת להתקיים הצבעה שמיית, ולכן הוא כלל לא הצבע וחותמן להקראת שמו.

27. בבחירתו לлечט בדרכ ש拄ה שמיית, ביקש וי"ר הכנסת שה拄ה של חברי הכנסת שמליא נכחו במליאה בה拄ה האלקטרונית, תיראה ותישמע.

28. אני סבורה שביטולה של הצבעה אחת וקיומה של הצבעה אחרת על פניה במטרה לעות ולהסotta תוכאה של הצבעה היא דבר אשר חותר תחת עקרונות היסוד של השיטה ויש בו כדי לפגוע באמון הכנסת. אך אין זה המצב שבפנינו. הארכטי בפירות ובהعلاה על הכתב של הסרטון מהמליאה על מנת לשקף את כל מה שהתרחש בה מעט לפני הצבעה האלקטרונית, במהלכה,

omid la'achriya. Mahsarton u'olah shch"ic mansoor ubas shinhal at hishiba la'ma'ca lenko'on lehcrei'z ul tzo'atoth hahatzuba, shken sbar ci yitkan shnafla shgaga tachat ydo. Camo kon, hahatzuba shemiya la'shinteh at tzo'at hahatzuba alaktoroniyet lo hosapo alilah kel chabri hencast shnitun hih leraot basarton ci teu'no shel la'shpiko l'hatzbi'ut, chch'ic mansoor ubas zayin ci hia mosifim, wolken gem amar batom hahatzuba alaktoroniyet shehao ro'acha labdok, l'hati'utz v'lachalit. La'achr shch"ic mansoor ubas zayin basarton hoo zayin ci nko'hah lekiim at hahatzuba shemiya ledatuh. Mitoratah shel hahatzuba shemiya hnospat sheurz yow'ir hencast hitha'la'ot b'galui at umdot chabri hencast sh'mmila nko'hah b'miliyah be'ut hahatzuba alaktoroniyet.

29. B'nisiyot alha v'meshutozot hahatzuba b'shati hadarkim m'baya'at hahatzuba domah b'mahotna (v'ba hahatzuba l'seder moseret m'sader hio'ot) nerah ci nitnu l'hotirat hahatzuba k'pi sh'tekiyima. Um zot, mo'etz l'hava'a liy'ir hencast v'lesgani yow'ir hencast ci b'nei hol yisivat hencast bimim alha shel b'izor ha'moshavim b'miliyah, l'hodiyu at shem ha'nosa'a b'seder hio'ot ulio hiy'ir umad l'hatzbi'ut, wolafsher chabri hencast lagayu l'makom mosabim b'itzuim ha'shonim, zo'at l'hbadil mi'mi shgera b'hem kolim novachim ba'olam ha'miliyah azmo.

בכבוד רב,

שギית אפק